

Didiko Chodkevičiaus ažuolai ir Meilės akmuo

Irena ŠEŠKEVIČIENĖ
„Pajūrio naujienos“

► Pakely į Palangą, dešinėje pusėje renovuoto kelio, akį patraukia seno Kretingos dvaro parko liekanos su jį kažkada juosusios raudono mūro tvoros likučiais. Parkas juosė grafų Tiškevičių dvaro rūmus su garsiuoju Žiemos sodu, o jame ligi šiol išlikęs Meilės akmuo bei 400 metų senumo ažuolai sugrąžina į Kretingos miesto kūrimosi pradžią.

Pasak Kretingos muziejaus istoriko Juliaus Kanarsko, Dvaro sodybą nuo seno juosė ir karštomis vasaros dienomis nuo kaitros saugojo liepos ir ažuolai. Iki šių dienų dvaro rūmų, kuriuose dabar veikia muziejus, kieme išliko keletas senų ažuolų. Manoma, jog po vienu didžiuliu ažuolu pasėdėti ir savo būsimus darbus apmąstyti mėgęs didysis Lietuvos karvedys Jonas Karolis Chodkevičius, sumanęs XVII a. pradžioje šalia dvaro pastatyti bažnyčią su Pranciškonų vienuolynu ir greta jų įkurdinti miestą.

O dvaro parkui pradžią davė vėlesnis Kretingos valdytojo Vilniaus vyskupo Ignoto Jokūbo Masalskio 1771–1790 metų užveistas didelis vaismedžių sodas, kuriame augo per 320 įvairių rūšių vaismedžių.

Vėliau dvarą įsigiję grafai Zubovai greta sodo ėmėsi kurti peizažinį parką. Jame, nekeičiant reljefo, buvo išryškintos natūraliai augančių želdinių grupės, suformuoti apžvalgos takai. Grafų Zubovų įkurtas ir puoselėjamas Kretingos dvaro parkas kartu su Gargždų, Plungės, Rietavo ir Šateikių dvarų parkais 1839 metais

► Kretingos dvaro Meilės akmuo apipintas legendomis: neva čia savo meilę favoritui Platonui Zubovui prisipažindavusi pati Rusijos carienė Jekaterina II.

Darius Sypalio nuotr.

buvo išrinktas į gražiausių Telšių pavietae angliškojo stiliaus parkų penketuką.

Buvusį parką šiandieną dar mena išlikę fragmentai – liepų ir kaštonų alėjos, parko tvora, išskasti tvenkiniai, krioklio uola, altanos kalva ir akmeninis suolas, ligi šiol vadinamas Meilės arba Sosto akmeniu.

Akmuo guli kitapus rūmų tvenkinio, viršum krioklio. Vietiniai žmonės ligi šiol atmena legendą, kad ant to akmens mėgdavusi sėdėti Rusijos imperatorė Jekaterina II, kai atvykdavo į svečius pas savo favoritą ir meilužį Kretingos dvaro kunigaikštį Platoną Zubovą.

„Deja, tai tik graži legenda, kadangi imperatorė mirė 1796 m., kai Kretingą dar tebevaldė grafai Potockiai. Veikiausiai šis akmuo Zubovų laikais buvo skirtas fontano pjedestalui. Tačiau, vėlesnio dvaro valdytojo grafo Juozapo Tiškevičiaus nurodymu, panaikinus nebeveikiantį fontaną, jo pagrindą užkėlė į jaučiaus tempiamą vežimą, ir nugabeno kitapus tvenkinio, kur šis ir šiandien tebeguli“,

– tvirtino J. Kanarskas.

O per laiką apipintas legendomis, Meilės akmuo tapo įsimylėliu bei jaunavedžių pamėgta vieta.

Labiausiai Kretingos dvaro parką išpuoselėjo grafas Juozapas Tiškevičius, įkūręs 1875 metais Kretingoje savo šeimos rezidenciją. Skirtingai nuo kitų didikų, grafai Tiškevičiai leido Vasaros sodu pavadintame parke pasivaikščioti kiekvienam mirtingajam, o sodininkas Liudvikas Haidukas jiems papasakodavo apie savo ir samdomų darbininkų rankomis sukurtą pasakišką grožį.

XIX a. pab.–XX a. pr. Kretingos parkas laikytas vienu gražiausių ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje.

Parke lankėsi aukšto rango valdžios pareigūnai, su Tiškevičiaus bendravę Lietuvos, Lenkijos, Vokietijos ir Rusijos didikai, vasarą svečiuodavosi vasarotojai iš Rytų Prūsijos, nes Kretingos parkas buvo vienintelis arčiausiai jūros iki 1897 m., kol nebuvo įkurtas Palangos dvaro parkas.